

beeld

A photograph of a woman with blonde hair tied back, wearing glasses and a black top, painting a portrait of a child. The child's face is painted in shades of green and orange, and they are wearing a pink dress. The woman is holding a paintbrush and looking at her work. The background is a light blue wall.

Aanstekelijk
realisme maar
met **dubbele**
bodem

spraak

Toyah van de Ven (Oss, 1982) schildert graag kinderen. Hun onbevangenheid geeft haar de mogelijkheid op eigen, artistieke wijze de psychologie van het overleven te vertalen in beelden, die de toeschouwer even op het verkeerde been zetten.

Toyah van de Ven in haar atelier,
februari 2009

Ad Lansink
in gesprek
met **Toyah**
van de Ven

Toyah: ik begin bij het begin, niet Uden, wel Boxtel: Sint Lucas: het vakcollege voor vormgeving en decoratie: een bewuste keuze? **Eigenlijk wel, ja, aan de hand van de tekenleraar op de Mavo, die mij aanradde om naar Boxtel te gaan. De decaan, een leraar economie, zag voor mij niets in een kunstenaarschap. Daar kon je in zijn ogen niets mee verdienen. Je had op Sint Lucas diverse richtingen. Ik begon met decoratie. Zelfs huisschilderen heb ik gevolgd. In het laatste jaar heb ik me toegelegd op de voorbereiding op een echte kunst-academie: ik liet me klaar stomen voor een hogere opleiding.**

Die hogere opleiding vond je aanvankelijk in Utrecht. Waarom ben je daar maar een jaar geweest? **Ik liet me bij de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht inschrijven omdat ik graag 'juffrouw' wilde worden. Lesgeven, en toch iets met kunst doen: dat sprak mij aan, ook om later wat te kunnen verdienen. Maar al snel zag ik het daar niet zitten. Kleien met kleuters: dat was niet mijn ding. Met een vriendin, die naar ArtEZ in Arnhem wilde, ging ik mee. Op goed geluk. Na een stevig intake-gesprek, waarbij ik ook wat werk moest laten zien - werd ik toegelaten, die vriendin niet. Ik heb die 'laatste' kans met beide handen aangegrepen.**

Na je afstuderen in 2008 ben je al op meer markten thuis: kledingontwerp, portretten, muurschilderingen, tatoeages, tekenen, schilderen op doek: vanwaar die veelzijdigheid? **Ik doe eigenlijk alles, maar tegelijk veel te veel. Ik ben zelfs aan een nieuwe techniek begonnen: breien, volgens een Japanse kunstvorm, die mij erg boeit. Ik brei bij voorbeeld hele vreemde poppetjes, of een pakje sigaretten. Het is een mooie vorm van bull shit, een leuke hobby er tussendoor als ontspanning. Hoofdzakelijk blijft natuurlijk schilderen en tekenen. Dat moet gewoon doorgaan, omdat ik in die richting ben afgestudeerd, maar vooral omdat ik in mijn schilderijen kan uitdrukken hoe ik me voel en wat ik wil.**

Tussen de bedrijven door werk je aan een Nijmeegs wijkproject: Lent, Galgenveld en Grootstal: wat is jouw inbreng? **De Gemeente Nijmegen wil bewoners interesseren voor hun wijk en hun leefomgeving. Kunstenaars kunnen daarbij behulpzaam zijn. Ik knoop gesprekken aan met de bewoners, en confronteer ze met ideeën. Meestal gaat het over de inrichting van ontmoetingsplekken zoals banken met schilderijen. Wat mij in 'Nijmegen Visueel' aanspreekt is het met mensen iets uitdenken en opzetten. Het 'juffrouw' zijn zit er nog steeds in. Wel moet ik mijn visie en stijl kunnen vasthouden. Aan de vraag naar een bronzen beeld kan ik niet voldoen, een beschilderd object wel. 'Nijmegen Visueel' brengt mij bij de vraag naar het verschil tussen toegepaste en vrije beeldende kunst. Of zie je eigenlijk geen verschil? **Ik zie en voel wel degelijk een groot verschil. Ik probeer mijn inspanningen op beide****

terreinen ook zoveel mogelijk gescheiden te houden. Bij de toegepaste kunstuitingen moet je nu eenmaal rekening houden met de opdracht en ook met het object. Denk maar aan een kledingontwerp, of vormgeving voor een massaproduct: een afbeelding op een shirt is niet uniek, maar krijgt een grote oplage. De techniek stelt dan ook andere eisen. In mijn vrije werk wil ik het unieke karakter vasthouden en bewaren. En wat ook belangrijk is: in mijn vrije werk mag ik doen, wat ik zelf wil.

Waar gaat bij het vrije werk je voorkeur naar uit? Wat bedoel je met de psychologie van het overleven? **Schilderen en tekenen: daar gaat het bij mij om. Vrije kunst, autonoom, eigen ding (Toyah spreekt in trefwoorden), figuratief, maar wel met een uitkomst tussen realisme en cartoons. Ik denk daarbij aan de Japanse manier van tekenen, redelijk dicht tegen het realisme aan, maar toch met een eigen zeggingskracht. Geen bewuste vertekening dus, en ook geen karikaturen, maar beelden die de kijkers aan het denken zetten. De psychologie van het overleven zie ik vooral in kinderen. Zij maken soms gruwelijke dingen mee, maar weten toch te overleven. Ze buigen de situatie om, en gaan gewoon door. Volwassenen daarentegen breken vaak. Zij weten zich geen raad met een moeilijke situatie.**

Toyah van de Ven, z.t., 2008
acryl op doek, 175 x 135 cm

Volgens jou zijn dingen vaak niet wat ze lijken: onschuld en verloren onschuld naast elkaar. Hoe vertaal je die opvatting in je artistieke werk? Vooral in mijn schilderijen en tekeningen van kinderen, die lijden zonder dat te laten merken. Wanneer kinderen mishandeld of gepest worden, zie je dat meestal niet aan hun uiterlijk. Ik probeer die tegenstelling vast te leggen in beelden, die bij nader inzien voor zichzelf spreken. Zie bij voorbeeld dat lieve meisje in een fleurige bikini op die tafel. Ogenscheinlijk ligt ze lekker en onbekommerd te zonnen. Maar plotseling blijkt, dat ze op een harde autop-sietafel ligt. Zo verbind ik onschuld met verloren onschuld in een pakkend tafereel, naast of in elkaar om de echte of schijn tegenstelling kracht bij te zetten.

Daarmee hebben jouw schilderijen wel een dubbele bodem. Waarom zet je de toeschouwers op het verkeerde been? Mijn eerste reactie is: dat vind ik leuk. Ik wil graag een spelletje spelen met mijn kijkers. Niet op een gemene manier, maar leuk en tegelijk eerlijk. Fair play, maar met het idee, dat er wat met die kijkers gebeurt. Ik schilder niet om te shockeren, wel om de toeschouwers even te laten schrikken (Toyah zegt het zo ontwapenend, dat ik een weerwoord schuldig blijf/AL). De goede bedoelingen komen later vanzelf. Het is een aparte vorm van verstopperje spelen.

Roept die meervoudige betekenis geen tegenstrijdige gevoelens op, temeer omdat je vooral kinderen schildert, in vrolijke kleuren maar toch uiterst kwetsbaar. Kun je kinderen dat wel aandoen? Dat is een moeilijke vraag, waar ik vaak over nagedacht heb. Mijn antwoord is, dat kinderen er meestal niets engs in zien, wanneer zij in een spannende of vervelende situatie terecht komen. Ze zijn onbevangen. Zij zien vaak onder moeilijke omstandigheden heel positieve dingen. Overigens schilder ik mijn verbeelding van de werkelijkheid, mijn belevenis. Ik vind het mooi, dat de schilderkunst tegenstrijdige gevoelens kan oproepen.

Toen ik het werk van Toyah zag bij de eindexamenpresentaties van Artex in 2008, wist ik het meteen: háár wil ik laten zien aan u! Lieve, onschuldige meisjes trekken mijn aandacht, maar écht geïnteresseerd raak ik vanwege de niet-kindelijke dingen, zoals de tekenen van een te jonge volwassenheid, de ruimte waarin het kind zich bevindt of de sporen van een ernstige gebeurtenis. Toyahs werk is indringend, authentiek en verschrikkelijk goed! — Marie-Louise Salet (Galerie Stills)

Je tekeningen tonen een andere zeggingskracht: scherper, meer uitgesproken dan de schilderijen: komt dat door de techniek, of voer je met de tekeningen de spanning bewust op? Dat heeft veel, zo niet alles te maken met de techniek. Op doek ben ik veel voorzichtiger. Schilderen kost mij ook veel meer moeite. Tekenen gaat bijna vanzelf, ondanks de detaillering die vaak nodig is. Sinds ik een potlood vast kan houden, teken ik, lang voor de tijd, dat de tekenleraar mij naar Bostel praatte. Tekenen gaat mij gemakkelijk af. Ik teken makkelijker dan ik schrijf.

Geldt dat ook voor tatoeëren? Wat ziet een professioneel beeldend kunstenaar in tatoeages: louter een kleurrijke versiering of meer dan dat? Met tatoeages ben ik van jongs af aan opgevoed. Mijn vader heeft al jaren tatoeages: een bink met een Harley Davidson, zijn tijd vooruit. Voor mij is tatoeëren iets heel normaal. En nog mooi ook. Het is een uiting van jezelf. Ik zie het als kleding, of een sieraad. Iedere tatoeage heeft voor mij natuurlijk wel een eigen verhaal.

Over een verhaal gesproken: waarom staan de meisjes op de schilderijen van de reeks 'Time Out' met de rug naar de kijker? Het gaat weer om die verloren onschuld: het kernthema van mijn werk. Ze staan fraai gekleed in de hoek. Ze hebben iets uitgespookt maar

Toyah van de Ven, z.k., 2008
acryl op doek, 120 x 100 cm

je weet niet wat. Ze zien er van achter lief en schattig uit. Als ze zich zouden omdraaien, weet je niet wat je ziet. Ik houd bewust de spanning er in. De kijker heeft iets om over na te denken, iets om te ontdekken.

Nadenken over verloren onschuld is geen eenvoudige opgave. Wat is de oplossing van deze paradoxale visie? Dat weet ik eerlijk gezegd niet. Voor mij hoeft er ook geen oplossing te zijn. Mijn werk heeft alles te maken met mijn eigen houding. Ik ben van nature een uitgesproken verschijning, soms wat grof. Veel mensen hebben niet door wat, wie en hoe ik ben. Veelzijdig ja, chaotisch ook. In mijn schilderijen ben ik mezelf. Met die vertaling van het verlies van de onschuld uit ik mijn bewondering voor kinderen. Het is mooi, wanneer mijn werk ook iets met of bij andere mensen doet. De analyse van de botsing van woede, kwetsbaarheid, humor, machteloosheid en relativering wijst ons misschien de gewilde weg van het overleven.

Toyah van de Ven, Time out I, 2009
acryl op doek, 150 x 50 cm

Galerie Stills richt zich op moderne, figuratieve kunst. Via wisselende verkoopexposities, werk in de stock, publicaties en verhuur van kunst aan bedrijven kunt u kennismaken met het werk van de kunstenaars uit onze stal. We selecteren kunstenaars op basis van hun professionaliteit, gelaagdheid in figuratie en authenticiteit. Kunst kopen wordt extra aantrekkelijk via de kunstkoopregeling van de Mondriaanstichting. Voor meer informatie over deze regeling, de galerie, lopende exposities en activiteiten, zie: www.galeriestills.nl

Biografie Toyah van de Ven
(Oss, 1982)
Opleiding: Sint Lucas, Boxtel,
mbo+grafisch, diploma (2003)
Afgestudeerd aan ArtEZ
Hogeschool voor de Kunsten in
Arnhem (2008)

Exposities (selectie)
2009: Galerie Stills Nijmegen,
'Hide & Seek', duo met Ramona
van Silfhout
2008: Geselecteerd voor 'ArtOlive
jong talent 2008' Groepsexpo
Westergasfabriek en 'ArtOlive
Offline' ArtOlive Galerie,
Amsterdam

2008: Eindexamenexpositie ArtEZ
Arnhem
2007/8: 'Wet Paint Expo nrs 2, 6, 8
en 9', oude dansacademie, Arnhem
2008: N-gin te Uden, solo
2008: 'Jong/ Vrij/ Kunst' Tape te
Arnhem, groepsexpositie
2006: 'Woordwerken & boekbeel-
den' Coda te Apeldoorn, groeps-
expositie
2006: Theater aan de Rijn- groeps-
expositie

galerie STILLS moderne kunst

Galerie Stills (024) 641 63 50
Voorstadslaan 68 www.galeriestills.nl
6541 ST Nijmegen info@galeriestills.nl

Uitgave bij de expositie van Ramona
van Silfhout en Toyah van de Ven
van 28 maart t/m 10 mei 2009 in
Galerie Stills, Nijmegen
Teksten: Ad Lansink
Ontwerp: Kees Hakvoort
Druk: Macula, Boskoop/Nijmegen

